

Zápis z jednání Národní ekonomické rady vlády

konané 26. října 2020 prostřednictvím videokonference

Přítomní členové: Tomáš **Salomon**, Jan **Juchelka**, Vladimír **Dlouhý**, Jan **Švejnar**, Štěpán **Jurajda**, Daniel **Beneš**, Bohdan **Wojnar**, Miroslav **Zámečník**, Lukáš **Kovanda**, Daniel **Prokop**, Jakub **Havrlant**, Ilona **Švihlíková**, Simona **Kijonková**, Tomáš **Sedláček**, Miroslav **Singer**, Lukáš **Kovanda**, Petr **Jonák**

Přítomni za vládu ČR: předseda vlády Andrej **Babiš**, místopředseda vlády a ministr Karel **Havlíček** (MPO, MD), místopředsedkyně vlády a ministryně Alena **Schillerová** (MF), Lubomír **Zaorálek** (MK),

Hosté: Vladimír Dzurilla (NAKIT),

Čas jednání: 18:30 – 22:00

PROGRAM JEDNÁNÍ

1. Úvod
2. Národní plán obnovy
3. Aktuální ekonomická a protiepidemická opatření

A. Babiš: Přivítal všechny a seznámil s programem této schůzky.

K. Havlíček: Prezentoval informace o Národním plánu obnovy, že je ve stádiu, vláda ho ve finální verzi neschvalovala, ale už začalo vyjednávání v Bruselu. Plán se připravoval několik měsíců a pracovalo na něm cca kolem 50 lidí. Celkem se jedná o plán na který může být alokováno pro ČR 180 mld. Kč. České republika, chce zvýšit přidanou hodnotu a má vizi, co se týče dekarbonizace, či přechod na jiná paliva. Požadavky z Bruselu jsou dané 37 % zelených a 20 % v rámci digitálních řešení. Vycházelo se z požadavků z resortů, také v kontextu přípravy rozpočtu. Klíčové pilíře jsou: Digitální transformace; Fyzická infrastruktura a zelená tranzice; Vzdělávání a trh práce; Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19; Výzkum, vývoj a inovace; Zdraví a odolnost obyvatel. Je vytvořen tým, který jedná s evropskou komisí, který vede paní náměstkyně S. Jirotková.

A. Babiš: V kontextu digitalizace vidí výhody dánského modelu, kde je digitální účast povinná. V našich podmínkách je takový postup obtížně prosaditelný. Vhodnější je jít způsobem motivace a propagace.

D. Beneš: Doplnil informaci k plánu obnovy. Vychází z procesu přípravy Hospodářské strategie, ale v NPO jsou promítnuty její dílčí části. Na rozpracování Hospodářské strategie zájem stále trvá. Budou další kola přípravy, kdy se budou zapracovávat další požadavky jednotlivých rezortů. K NPO uvádí, že je důležité zapracování všech požadavků z EU, a vypracovat srozumitelný rámec implementace. A navíc i vytvořit tým, který to bude celé řídit.

J. Švejnar: Pracoval na 5 pilíři Výzkum, vývoj a inovace, a doporučuje dávat velký důraz na vzdělávání - špičkové vzdělání a špičkový lidský kapitál.

V. Dlouhý: Dotaz na K. Havlíčka či D. Beneše ohledně oslabení digitalizace oproti dalším pilířům, především směrem k pilířům resortu financí (zpětná uznatelnost daňové ztráty, zrychlené odpisy). Druhý dotaz směřuje k procesním záležitostem, kdy materiál nebyl projednán vládou, a dotazuje se, zda to nesnižuje vyjednávací váhu dokumentu.

A. Babiš: Neschválení vládou nepovažuje v tuto chvíli za problém. Předsedkyně EK s tím problém neměla a byla spokojená. Dále uvedl, že ČR předložila plán mezi prvními.

K. Havlíček: Uvedl, že se nejedná o jediný nástroj financování a je nezbytné plán chápat v širším kontextu.

A. Schillerová: Reaguje na V. Dlouhého a potvrzuje, že z pohledu resortu financí jsou obsaženy dvě komponenty plánu a zrychlené odpisy projednává PSP ČR ve 2. čtení. Je to přechodné opatření na 2 roky.

V. Dlouhý: Uvedl názor, že opatření typu zpětného uznání daňové ztráty by se měla financovat jiným způsobem. Prostředky fondu obnovy by měly směřovat k novým opatřením.

A. Babiš: Upozornil na časové hledisko prostředků fondu obnovy, který je určen pro rychle proveditelné investice.

B. Wojnar: Doplnil D. Beneše, nejdůležitější je, aby se udělal tzv. jízdní řád a provázání všech zdrojů financování a všech možností kam je dát. Je třeba vytvořit transparenci ve výdajích, aby to nikdo nemohl napadnout.

T. Sedláček: Uvedl, že se nově zapojuje do činnosti NERV. Doporučil komplexně digitalizovat některou agendu státu.

T. Salamon: Připojil se k B. Wojnarovi a ocenil stávající práci na dokumentu. Doporučuje posílit hlavně vzdělávání - více prostředků. Pokud existují vhodnější zdroje financování, rozumí tomu, že je třeba vidět plán obnovy v širším kontextu. Doporučuje neignorovat aktivaci privátních zdrojů financování. Rád by viděl celý kontext výdajů na následující roky.

D. Beneš: Doplnuje, že Hospodářská strategie a Národní plán obnovy jsou silně provázány. Je potřeba dodělat celou Hospodářskou strategii, a navíc i jednotlivé pilíře. V tuto chvíli tato práce není zcela dokončená. Dle jeho názoru by měla být Hospodářská strategie a Národní plán obnovy silně provázány. Co se týče alokací, tak uvádí, že nelze dát peníze na vše, vždy se budou hledat kompromisy co financovat a co nikoliv.

A. Babiš: Potvrdil a zopakoval, že samozřejmě jsou různé zdroje financování, a Facilita na podporu oživení a odolnosti představuje pouze jeden z mnoha dalších zdrojů. Resorty mají k dispozici státní rozpočet, Eeact EU, Just Transition Fund a fond obnovy. Urputností vlády se dokázalo v EU vyjednat vyšší prostředky.

D. Beneš: Doplnil, že je žádoucí mít přehled i o dalších zdrojích financování.

A. Babiš: Zdůraznil, že dle jeho názoru jsou klíčové především investice, je třeba dále stavět. Rozpočet má rekordní investice.

A. Schillerová: Uvedla, že je třeba kombinovat zdroje financování. Je třeba využívat finanční páky a aktivovat privátní zdroje, není dobré mít financování jen ze státních peněz, ale i tzv. projekty PPP a další. Na úrovni EU se samozřejmě, dají půjčit rychle peníze a za dobrý úrok, ale je vždy potřeba porovnávat, kde se dají půjčit peníze levněji.

Š. Jurajda: Domnívá se, že nervozita ohledně struktury je způsobena nedostatečným důrazem na plnění některých Country Specific Recommendations, např. těch souvisejících s trhem práce. Znalost tohoto kontextu je důležitá jak pro národní debatu, tak i pro diskusi s EU.

A. Babiš: Nedomnívá se, že bychom neplnili své CSR. Pro vládu je důležité říci si co chce. Evropa má svá mantry jako Digitalizace či Green Deal a náš názor může být odlišný.

K. Havlíček: Doplnil, že první zpětné reakci už máme a jsou dobré. Já beru, jako špatnou informaci, že EU nebere přechod na plyn, jako čistou energii. Bohužel není jiná cesta než přes plyn k čisté energii (řekneme na přechodnou dobu 10 – 15 let).

A. Babiš: Navazuje a doplňuje, že každý stát má svůj energetický mix ve vlastní kompetenci. EU na straně jedné nechce využívat plyn a na stranu druhou se nebrání výstavbě Nord Stream. Jako problematický vidí vývoj v oblasti lesů. V roce 2015 lesy pohltily 5 % CO₂ a v roce 2019 emitovaly 10 %.

L. Kovanda: Zvedá technický dotaz, proč plán obsahuje více investic než kolik bude moci ČR čerpat.

K. Havlíček: Uvedl, že zde není problém, že tam je více investičních projektů, lze očekávat, že bude docházet ke změnám alokací a škrtnům. Pracovat se s tím bude do dubna příštího roku.

D. Beneš: Potvrdil a uvedl, že se redukcemi alokací se musí počítat. Výsledný objem dostupných prostředků bude nižší.

J. Juchelka: Poděkoval za dobrou práci paní náměstkyni Jirotkové a jejímu týmu. Doporučuje vytvořit plán B pro případ, že se ukáže, že některé komponenty nejsou dále průchozí. Doporučuje zvážit část kapitoly Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID řešit prostřednictvím posílením kapitálu budoucí Národní rozvojové banky, resp. ČMZRB. Návrh obdrželi všichni členové NERVu.

T. Sedláček: Řekl děkuji za spolupráci a těší se na zapojení do práce NERVu. Doporučuje v rámci COVIDu digitalizaci část státní správy po vzoru Estonska.

V. Dzurilla: Práce probíhají, nyní i v rovině legislativní. Nyní se upravuje až 100 zákonů, aby to šlo dobře provést.

A. Babiš: Sdělil je potřeba Digitalizaci více propagovat.

L. Zaorálek: Je potěšen, že se s komisí začalo jednat a že se můžeme dále bavit o úpravách jednotlivých položek Národního plánu obnovy. Cílem Národního plánu obnovy by mělo být, aby byla vyšší kvalifikace a zároveň nabídnout lidem práci s vyšší přidanou hodnotou. V současnosti firmy poptávají jen nízkokvalifikované zaměstnance. Budování ekonomiky založené na vyšší přidané hodnotě by mělo být cílem.

A. Schillerová: Nesouhlasí s tvrzením, že by zájem byl pouze osoby s nižší kvalifikací. Naopak nám chybí střední management v průmyslu a dalším místech.

A. Babiš: Otevřel další téma – aktuálních protiepidemických opatření. Vláda diskutuje o zákazu se volného pohyb osob na území celé ČR od 21 hodin do 5 hodin ráno, venčení psa do 100 m od domu, neodkladné cesty od 28.10.2020. Dále se navrhuje pokud to dovolí zaměstnaní, podpořit tzv. Home Office (dále HO). Dále se diskutuje zpřísnění nošení roušek i venku, uzavření obchodů ve 20.00 hodin a zrušení nedělního prodeje.

R. Prymula: Sdělil, že výhled není optimistický A jsme někde na 15 tis. pozitivně testovaných což je průměr za poslední 3 klíčové dny. A balíček, který je na stole se týká omezení pohybu – zákaz pohybu 21 – 5 hod. (nelíší se to od zemí ostatních 4 zemí). Dále komplex, který znamená velká omezení. Jde hlavně o večerní akce, tak proto tyto opatření. Nemělo by se to ekonomicky dotknout kromě těch co podnikají po 21 hodině. Diskutuje se omezení prodeje na

farmářských trzích. Zákaz prodeje od 20 hodiny s výjimkou čerpacích stanic, lékáren a dalších. Omezení od 20 hodin, a pak od 21 hodin zákaz aktivit. Dále omezení na 2 osoby v provozovně květinářství a stanovení počtu osob na farmářských trzích.

A. Babiš: Uvádí, že četl doporučení od Š. Jurajdy a D. Prokopa. zaslanou zprávu home office. Musíme dál pokračovat s dalšími omezeními. A dál musíme zvyšovat kapacity. Nárůsty jsou až příliš velké. Díváme se na ostatní země (Irsko, Wales), jak to dělají jinde. Izrael, a další. Akceptace opatření mezi obyvateli je však oproti jaru nízká.

D. Beneš: Je důležité oddělit sociální lockdown a ekonomický lockdown. Souhlasí, že ekonomický teď nemá smysl, ale u sociálního omezení pro pejskaře na 100 metru od bydliště je málo, navrhuje 500 metrů.

R. Prymula: Pokud jde o pejskaře můžou více jak 100 metrů od 5 do 21 hodin.

M. Zámečník: Musíme dávat lidem pozitivní motivace. Na lidi silně působí ekonomické vlivy, pokud se rozhodují o tom, zda jít na testy, vidí důsledky případné karantény. Někteří jsou na tom příjmově špatně. Druhá věc k opatření ke zrušení super hrubé mzdy – doporučuje spíše jít cestou daňových bonusů, neboť lépe pomůže ohroženým skupinám. Varuje před špatnou fiskální situací v příštím roce.

A. Babiš: Z hlediska zadluženosti jsme na tom podle aktuálních dat Eurostatu nejlépe. Trvá na zrušení superhrubé mzdy.

J. Švejnar: Ekonomická obnova bude pomalá, a jestli chceme akcelarovat bude potřeba zvýšit procento zadluženosti. Stále zůstáváme na dobrých číslech. Byla by škoda, toho nevyužít. Okamžitá opatření jsou nutná, ale je třeba přijít s rámcem dalších kroků. Je třeba „vidět světlo na konci tunelu“.

M. Singer: Doporučoval již před 14 dní zakázat prodej alkoholu po 20 hodině. Upozorňuje na problémy s vynutitelností. HO jdou zavést, ale nelze je dělat po jednotlivých sektorech. Ohledně testování je třeba dávat pozitivní motivace, lidé se bojí chodit na testy a vytratila se solidarita.

D. Beneš: Uvedl příklad Slovenska, kde neotestování znamená pobyt dvou týdnů v karanténě. Má dotaz na možnosti financování ve firmách.

B. Wojnar: Řekl, že děláme velkou osvětu přes firmy, co bychom přivítali, ještě více plošnější charakter testování, např. přes praktické lékaře. Je třeba udělat testování větší osvětu. K zavádění HO má výhradu v plošnosti opatření, protože nejlépe samy firmy ví, koho potřebují mít v práci a koho doma. Výsledky testování ve Škoda Auto ukazují na jednotky procent pozitivně testovaných. Doporučuje finanční podporu na testování ve firmách.

A. Babiš: Požádal B. Wojnara o přesné výsledky testování. Povinné plošné testování ale dle jeho názoru není na pořadu dne.

R. Prymula: Vysvětlil systém fungování PCR a antigenních testů. Antigenní jsou dobré pro rychlý záchyt nových ložisek nákazy. PCR testy by měly sloužit k následnému došetření.

V. Dlouhý: Doporučil sociální lockdown, ekonomický lockdown nikoliv. HO nezaváděl povinnost napříč, ani podle velikosti nebo odvětví.

A. Babiš: Uvedl, že důležité je ochránit starší populaci, domovy seniorů apod.

D. Beneš: Sdělil, že ČEZ – chtěl udělat testování, ale hygiena jim to nedoporučovala.

R. Prymula: Dle jeho názoru k tomu není důvod. Testování antigenními testy může provádět zaškolená osoba, stačí tedy jedna kvalifikovaná sestra.

S. Kijonková: Doporučila sociální lockdown. Pokud bude docházet k zavírání dalších ekonomických subjektů, je třeba to řádně zdůvodnit a vysvětlit veřejnosti, proč se tak děje. Je důležité mít informace alespoň 24 hodin předem. Nepodporuje plošné nařizování HO. Není možný povinný HO napříč firmami. Připojuje se k B. Wojnarovi, pokud bude povinné testování, musí být finanční podpora či finanční kompenzace. Připojuje se k J. Švejnarovi vyslat pozitivní signál, jak bude postupovat.

A. Babiš: Konstatoval, že vývoj lze obtížně predikovat, jestli budou např. trhy, obchody a další. Světlo na konci tunelu je vakcína, která zatím stále není.

R. Prymula: Řekl nedá se teď nic slíbit, když se podíváme na Slovensko, dle jejich propočtů bude kolem 500 tis. nakažených. Dá se očekávat, že na číslo R na úrovni 0,8 se dostaneme nejdříve za měsíc.

B. Wojnar: Prezentoval výsledky testů: 9 % je pozitivita, při 800 testů bylo 75 pozitivní. Testy ale zahrnovaly většinou testování u osob, kde panovalo nějaké podezření. Následně se prováděla ještě kontrola PCR.

D. Prokop: Podporuje další restriktivní kroky. Rovněž opakuje problém toho, že lidé nechodí do karantény z ekonomických důvodů. Získávají 60 % z redukované mzdy. Doporučuje, aby existovaly pozitivní ekonomické incentivy, např. 200 Kč denně, pokud je nezbytné uvalit karanténu. Lidé by se pak nevyhýbaly nástupu na nemocenskou v karanténě. Lidé nechtějí chodit na karanténu a neříkají všechny svoje kontakty.

A. Schillerová: Varovala před dalším navýšením rozpočtu, co se týče těchto 200 Kč. HO (dle zákoníku práce) je problém, že to nelze nařídit. K otázce rychlejšího odepisování - odpisy jsou připravované s národní plánem obnovy a zrychlené odpisy jsou projednávány parlamentem. Máme metodické stanovisko, které upravuje testování jako daňově uznatelný náklad.

S. Jurajda: Doporučil motivace zavádění testů, vládní podporování, prostě motivovat firmy, aby hodně testovaly.

A. Babiš: Začneme ale s domovy důchodců a dalšími podobnými místy. Jen máme trochu zpoždění.

R. Prymula: 31.10.2020 přijdou 2 mil. testů.

S. Jurajda: K diskusi o proplácení testů sdělil, že by bylo dobré, aby testy zaplatila z 50 % vláda, a z 50 % zaplatila firma.

A. Babiš: Zvažují se různé formy financování, např. přes zdravotní pojišťovny.

R. Prymula: Dohoda už je taková, že zaplatí pojišťovny vše kolem a firmy zaplatí jen 150 Kč. Ohledně testování a osob oprávněných provádět testy uvedl, že se musí jednat o proškolený zdravotnický personál. Nemohou to dělat laici. Jedná se o zdravotnický úkon.

J. Švejnár: Sdělil odlišné zkušenosti z Kolumbijské univerzity, kde PCR testy provádějí pro všechny studenty a zaměstnance velmi jednoduše a rychle laici.

S. Kijonková: Doporučuje využít zkušeností ze Slovenska. Bylo by dobré požádat o konkrétní data.

R. Prymula: Na Slovensku bude pomáhat 8 tis. vojáků.

D. Beneš: Dotazuje se na zdravotnickou kapacitu v ČR?

A. Babiš: Sdělil, že aktuálně je 15 tis lůžek, je 13 tis. lidí nakažených, 5,5 tis. lidí v nemocnici a 2,5 tis. na JIPce. Matem. modely pokud to nezploštíme, tak to budeme muset zpřísnit. Jde o to, abychom to zploštili.

P. Jonák: Dotázal se, zda má vláda promyšlené další kroky ohledně škol?

R. Prymula: Diskuse probíhá, ale je v ohrožení, že by školáci nešli do škol 2.11.(1. 2 stupeň) či další, protože čísla jsou stále vysoká.

V. Dlouhý: K otázce příspěvků v karanténě se domnívá, že 200 Kč nejsou stimulací, proto aby lidé chodili na karanténu, nemyslí si, že je to dobrý nápad. Od našich členů má připomínky k zavření ve 20 hodin, že to povede k větší množství lidí v nákupním centru, těsně před zavírací dobou.

M. Singer: Vyjádřil skepsi a nesouhlas s plošnou povinností HO. Pravidlo nejde nařídít. Ne všichni mají k dispozici techniku a umí s ní pracovat. Nařízení navíc nelze kontrolovat.

A. Babiš: Dle jeho názoru je třeba k zavádění HO maximálně motivovat.

T. Sedláček: Žádá o další scénáře a plány vlády.

A. Babiš: Až se dostaneme na 1000 pozitivně testovaných, poté teprve budeme uvažovat o rozvolňování. Dříve určitě ne.

R. Prymula: Doplnil, že je důležité se dostat pod tisíc pozitivně testovaných při sestupném trendu. Rovněž se musí snižovat číslo R.

T. Sedláček: Doporučuje v tomto smyslu představit veřejnosti přehlednou tabulku.

A. Babiš: Jakmile budeme na 1000, tak budeme rozvolňovat. Začneme otevírat obchody a restaurace. Obnoví se nákupy. Např. Izrael bude rozvolňovat až do února. Kroky tedy budou postupné.

R. Prymula: Vývoj v otevírání škol je stále nejasný.

V. Dlouhý: Doporučuje přijmout všechna opatření a neříkat časové plány, ale kritéria, za kterých lze uvažovat o rozvolnění.

T. Sedláček: Opět rovněž doporučuje zpracovat přehledné scénáře.

M. Zámečník: Žádá o informaci, jaké důsledky může mít předvánoční a vánoční rozvolnění. Kdy může nastoupit třetí vlna?

A. Babiš: Nyní nemá smysl řešit další vlnu, nikdy jsme nebyli na 0, takže nebyla ani 1 či 2 vlna.

R. Prymula: Pokud se rozvolní za měsíc, tak by vývoj měl být udržitelný. V prosinci budou na chvíli obchody otevřené.

A. Babiš: Doporučil snažit si otevřít první stupeň základních škol. S ohledem na další jednání poděkoval za zpětnou vazbu a jednání ukončil.

Zapsal: Martin Hronza, tajemník NERV